lærlinge og studerende mellem 16 og 18 år alene er udtryk for en mindstebeskyttelse. Denne fortolkning bekræftes af, at direktivets artikel 7, stk. 1, sammenholdt med artikel 1, litra c), for arbejdstagere på samme alder fastsætter en højere grad af beskyttelse. Heraf følger, at da direktivet ikke indeholder en udtrykkelig bestemmelse om det modsatte, skal det fortolkes således, at medlemsstaterne vedrørende lærlinge og studerende på mellem 16 og 18 år kan fastsætte dosisgrænser efter strengere regler end de i direktivet fastsatte og sikre de pågældende persongrupper en højere grad af beskyttelse end den, som direktivet sikrer arbejdstagere på samme alder.

RETSMØDERAPPORT
i sag C-376/90 *

I — Retlig baggrund og forudgående administrativ procedure

A — *Fællesskabsret*

1. Ifølge Euratom-traktatens artikel 2, litra b), skal Fællesskabet »indføre ensartede sikkerhedsnormer til beskyttelse af befolkningens og arbejdstagernes sundhed og overvåge deres anvendelse«.

2. I traktatens artikel 30 hedder det nærmere herom:

»I Fællesskabet indføres grundlæggende normer til beskyttelse af befolkningens og arbejdstagernes sundhed mod de farer, som er forbundet med ioniserende stråling.

Ved grundlæggende normer forstås:

a) de maksimale doser, der kan tillades med fornøden sikkerhed

b) den maksimalt tilladelige bestråling og kontaminering

c) de fundamentale principper for lægekontrol med arbejdstagerne.«

3. Rådet fastsætter de grundlæggende normer efter den i traktatens artikel 31 fastsatte fremgangsmåde. Disse normer kan »revideres« eller »kompletteres« efter de i artikel 32 fastsatte regler.

* Processprog: fransk.

4. I overensstemmelse med traktatens artikel 218 blev de første grundlæggende normer fastsat i 1959. Siden er de flere gange blevet revideret og kompletteret. Den seneste kodificerede version af normerne er fastsat i Rådets direktiv 80/836/Euratom af 15. juli 1980 om ændring af direktiverne om fastsættelse af de grundlæggende normer for beskyttelse af befolkningens og arbejdstagernes sundhed mod de farer, der er forbundet med ioniserende stråling (EFT L 246, s. 1), som ændret ved Rådets direktiv 84/467/Euratom af 3. september 1984 (EFT L 265, s. 4).

5. Artikel 1 i direktiv 80/836 indeholder definitioner af de i direktivet anvendte udtryk, bl.a. følgende:

»*Ioniserende stråling*«: »stråling bestående af fotoner eller partikler, der er i stand til at danne ioner direkte eller indirekte« [artikel 1, litra a)].

»*Dosisgrænse*«: den »grænse, der er fastsat i dette direktiv for de doser, som stråleudsatte arbejdstagere, lærlinge og studerende samt enkeltpersoner i befolkningen må udsættes for, bortset fra doser, der hidrører fra den naturlige baggrundsstråling og fra bestråling af enkeltpersoner i forbindelse med medicinske undersøgelser og behandlinger. Dosisgrænserne gælder for den samlede dosis, der modtages som følge af ekstern bestråling i den pågældende periode, og den samlede 50-års-dosis som følge af indtag af radionuklider i samme periode« [artikel 1, litra c)].

»*Strålekilde*«: »apparat eller stof, der kan udsende ioniserende stråling« [artikel 1, litra c)].

»*Stråleudsatte arbejdstagere*«: »personer, der som følge af deres arbejde udsættes for stråling, der vil kunne medføre årlige doser, der overstiger 1/10 af de for arbejdstagerne fastsatte årsdosisgrænser« [artikel 1, litra c)].

6. I samme direktivs artikel 10, stk. 2, fastlægges dosisgrænserne for lærlinge og studerende mellem 16 og 18 år. Stykket er affattet som følger:

»2. Dosisgrænserne for lærlinge og studerende mellem 16 og 18 år, som er under uddannelse til et erhverv, der vil medføre udsættelse for ioniserende stråling, eller som i løbet af deres studier er nødsaget til at anvende strålekilder, udgør 3/10 af de årlige dosisgrænser, der er fastsat i artikel 8 og 9 for stråleudsatte arbejdstagere.«

7. Artikel 8 og 9, som ændret ved direktiv 84/467, har følgende ordlyd:

»*Artikel 8*

Helkropsbestråling

1. Dosisgrænsen for helkropsbestråling fastsættes for stråleudsatte arbejdstagere til 50 mSv (5 rem) pr. år.

2. Forplantningsdygtige kvinder må ikke modtage en underlivsdosis, der overstiger 13 mSv (1,3 rem) i løbet af et kvartal.

Så snart en graviditet er blevet meddelt, skal der træffes foranstaltninger, således at den stråling, som kvinden under sit arbejde udsættes for, bliver sådan, at den dosis, som akkumuleres i fosteret i tidsrummet mellem graviditetserklæringen og fødslen, reduceres så meget, som det med rimelighed er muligt, og under ingen omstændigheder overstiger 10 mSv (1 rem). Generelt kan man sikre, at denne grænse ikke overskrides ved at sørge for, at kvinden arbejder under samme forhold som arbejdstagere, der henhører under kategori B.

Artikel 9

Delkropsbestråling

I tilfælde af, at kun dele af kroppen udsætttes for stråling:

a) Grænseværdien for den effektive dosis, hovedsagelig anvendt til vurdering af den i praksis forekommende interne bestråling, beregnet på basis af den i bilag II, afsnit E, anførte metode, fastsættes til 50 mSv (5 rem) pr. år, idet den gennemsnitlige dosis for hvert af de pågældende organer eller væv ikke bør overstige 500 mSv (50 rem) pr. år.

b) Desuden fastsættes

— dosisgrænsen for øjelinsen til 150 mSv (15 rem) pr. år

— dosisgrænsen for hud til 500 mSv (50 rem) pr. år. Når udsættelsen skyldes radioaktiv hudkontaminering, gælder denne grænse for gennemsnitsdosen for enhver overflade på 100 cm2

— dosisgrænsen for hænder, underarme, fødder og ankler til 500 mSv (50 rem) pr. år.«

8. Direktivets artikel 44 vedrører tilsynet med befolkningens sundhed, navnlig vurderingen af de doser, der modtages af befolkningen. Artiklen har følgende ordlyd:

»1. Tilsynet med befolkningens sundhed skal navnlig baseres på en vurdering af de doser, der modtages af befolkningen både under normale omstændigheder og i tilfælde af uheld.

2. Tilsynet skal gennemføres:

a) over for den samlede befolkning i landet

b) over for referencegrupperne i befolkningen, navnlig på steder, hvor sådanne grupper kan forekomme.

3. Dosismålinger, som tjener til befolkningens beskyttelse, omfatter under hensyntagen til strålerisikoen bl.a.:

a) vurdering af den eksterne bestråling, om nødvendigt med angivelse af vedkommende strålings art

b) vurdering af radioaktiv kontaminering under angivelse af de kontaminerende radioaktive stoffers art samt fysiske og kemiske tilstand foruden bestemmelse af deres aktivitet og koncentration

c) vurdering af de doser, som referencegrupperne i befolkningen kan tænkes at modtage under normale eller usædvanlige forhold, og nærmere afgrænsning af disse grupper

d) vurdering af den genetiske dosis og af den genetisk signifikante årsdosis under hensyn til de demografiske forhold. Doser fra forskellige strålekilder skal så vidt muligt adderes

e) hyppigheden af vurderingerne skal fastsættes således, at den i hvert enkelt tilfælde sikrer overholdelsen af dette direktiv

f) dokumenter vedrørende målinger af den eksterne bestråling eller af den radioaktive kontaminering samt resultaterne af vurderingen af den af befolkningen modtagne dosis skal arkiveres, herunder oplysninger vedrørende uforudset bestråling og bestråling i nødsituation.«

9. Endelig vedrører direktivets artikel 45 den nationale overvågning eller indgriben. Det hedder deri:

»1. Medlemsstaterne skal etablere en inspektionsordning med henblik på at føre tilsyn med beskyttelsen af befolkningens sundhed, foretage en helbredsmæssig bedømmelse af resultaterne af den i artikel 44, stk. 3, nævnte vurdering samt kontrollere overholdelse af de i artikel 12 angivne dosisgrænser.

2. Når som helst det er påkrævet, skal medlemsstaterne iværksætte overvågning eller indgriben.

3. Medlemsstaterne træffer foranstaltninger for at sikre tilsyn med befolkningens sundhed og koordinere dette effektivt, bestemmer vurderingernes hyppighed og træffer alle nødvendige forholdsregler for at afgrænse referencegrupperne i befolkningen under hensyntagen til de veje, ad hvilke radioaktivt stof faktisk kan overføres. Disse foranstaltninger kan om nødvendigt gennemføres af en medlemsstat i fællesskab med andre medlemsstater.

4. Med henblik på eventuelle uheld skal medlemsstaterne træffe afgørelse om:

a) handlingstærskler og de forholdsregler, der skal træffes af de kompetente myndigheder, såvel som fremgangsmåden ved den overvågning, der skal ske af de befolkningsgrupper, som kan risikere at modtage en dosis, der overstiger de i artikel 12 fastsatte dosisgrænser

b) hvilke midler der skal anvendes, og hvilket personale og materiel der er nødvendigt for at sikre og bevare befolkningens helbred. Om nødvendigt kan disse foranstaltninger træffes af en medlemsstat i fællesskab med andre medlemsstater.

5. Ethvert uheld, der medfører en bestråling af befolkningen, skal, når omstændighederne kræver det, omgående meddeles de tilstødende medlemsstater og Kommissionen.«

10. I henhold til samme direktivs artikel 46 udløb fristen for direktivets gennemførelse i national ret for Belgiens vedkommende den 3. december 1982. For så vidt angår direktiv 84/467 udløb fristen for gennemførelsen i national ret ifølge artikel 2 den 5. april 1986.

B — *National lovgivning*

11. Ved skrivelser af 21. maj og 10. august 1987 underrettede den belgiske regering Kommissionen om de nationale foranstaltninger om gennemførelse af direktiv 80/836.

12. For så vidt angår direktivets *artikel 10, stk. 2*, henviste den belgiske regering til artikel 20.6.2 i kongelig anordning af 28. februar 1963 om fastsættelse af almindelige regler for beskyttelsen af befolkningen og arbejdstagerne mod de farer, der er forbundet med ioniserende stråling (*Moniteur belge* nr. 98, s. 5206), som ændret ved artikel 9 i kongelig anordning af 16. januar 1987 (*Moniteur belge* nr. 50, s. 3714), hvori det hedder:

»Dosisgrænserne for mandlige og kvindelige lærlinge samt studerende mellem 16 og 18 år, som er under uddannelse til et erhverv, der vil medføre udsættelse for ioniserende stråling, eller som i løbet af deres studier er nødsaget til at anvende strålekilder, udgør 1/10 af de dosisgrænser, der er fastsat i artikel 20.3 for personer, der er stråleudsatte i kraft af deres erhverv.«

13. Det står fast, at de dosisgrænser, der er fastsat i samme kongelige anordnings artikel 20.3, er en korrekt gennemførelse af artikel 8 og 9 i direktiv 80/836.

14. For så vidt angår *direktivets artikel 44 og 45* har den belgiske regering i første omgang påberåbt sig flere nationale lovbestemmelser, der efter dens opfattelse i almindelighed opfylder de krav, som stilles i disse artikler i direktivet. Den belgiske regering har for Domstolen ikke bestridt, at den manglende gennemførelse af disse artikler udgør et traktatbrud.

C — *Forudgående administrativ procedure*

15. Under henvisning til, at artikel 20.6.2 i kongelig anordning af 28. februar 1963 ikke er i overensstemmelse med artikel 10, stk. 2, i direktiv 80/836, da der i anordningen er fastsat dosisgrænser, som mængdemæssigt afviger fra de i direktivet fastsatte grænser, og da de øvrige bestemmelser, den belgiske regering påberåber sig, ikke udgør en fuldstændig gennemførelse af artikel 44 og 45 i direktiv 80/836, opfordrede Kommissionen ved skrivelse af 31. december 1988 den belgiske regering til i overensstemmelse med Euratomtraktatens artikel 141, stk. 1, at fremsætte sine bemærkninger inden for en frist af to måneder fra modtagelsen af denne skrivelse.

16. Den belgiske regering besvarede ved skrivelse af 2. marts 1989 ovennævnte skrivelse fra Kommissionen og gjorde bl.a. gældende, at en medlemsstat har ret til at fastsætte strengere dosisgrænser end dem, der er fastsat i direktivet, og at de dosisgrænser, som er fastsat i artikel 20.6.2 i den kongelige anordning af 1963, svarer til de grænser, der er fastsat i direktivets artikel 7, stk. 1, for arbejdstagere under 18 år.

17. Den 20. november 1989 fremsatte Kommissionen en begrundet udtalelse, hvori den opfordrede den belgiske regering til at træffe de nødvendige foranstaltninger for at efterkomme ovennævnte artikler i direktiv 80/836 inden for en frist af to måneder fra meddelelsen af udtalelsen.

18. Ved skrivelse af 1. februar 1990 og en ny, udateret skrivelse, som Kommissionen modtog den 8. februar 1989, fremsendte den belgiske regering til Kommissionen sit svar på spørgsmålet om gennemførelsen i national ret af direktivets artikel 10, stk. 2, samt artikel 44 og 45. Hvad navnlig angår den første af disse bestemmelser hævdede den belgiske regering, at det af Kommissionen opstillede harmoniseringsmål var vanskeligt foreneligt med den frihed til at vælge form og midler, der er fastsat i Euratom-traktatens artikel 161, og de principper om berettigelse og optimering, som ifølge direktivets artikel 6 ved siden af dosisgrænserne skal udgøre det nye grundlag for begrænsningen af individuelle og kollektive doser.

19. Da Kommissionen ikke var tilfreds med dette svar, har den anlagt denne traktatbrudssag.

II — Skriftlig forhandling og parternes påstande

20. Kommissionens stævning blev registreret på Domstolens Justitskontor den 18. december 1990.

21. Den skriftlige forhandling er forløbet forskriftsmæssigt. På grundlag af den refererende dommers rapport og efter at have hørt generaladvokaten har Domstolen besluttet at indlede den mundtlige forhandling uden forudgående bevisoptagelse. Domstolen har dog anmodet Kommissionen om at få tilstillet visse dokumenter.

22. *Kommissionen* har som sagsøger nedlagt følgende påstande:

— Det fastslås, at Kongeriget Belgien har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til Rådets direktiv 80/836/Euratom af 15. juli 1980 om ændring af direktiverne om fastsættelse af de grundlæggende normer for beskyttelse af befolkningens og arbejdstagernes sundhed mod de farer, som er forbundet med ioniserende stråling, idet der ikke i Belgien er blevet udstedt de administrativt eller ved lov fastsatte bestemmelser, som er nødvendige for at gennemføre direktivets artikel 10, stk. 2, artikel 44 og artikel 45.

— Kongeriget Belgien tilpligtes at betale sagens omkostninger.

23. *Kongeriget Belgien* har som sagsøgt nedlagt følgende påstand:

— Frifindelse for Kommissionens påstand om tilsidesættelse af artikel 10, stk. 2, i direktiv 80/836.

III — Parternes anbringender og argumenter

24. *Kommissionen* har gjort gældende, at en medlemsstats fastsættelse af dosisgrænser, der afviger fra dem, der er fastsat i direktivets artikel 10, stk. 2, er i strid med det i henhold til Euratom-traktatens artikel 2, litra b), forfulgte mål, nemlig indførelse af ensartede sikkerhedsnormer.

25. Den frihed til at vælge form og midler, som medlemsstaterne i henhold til Euratom-traktatens artikel 161 har ved gennemførelsen af et direktiv i national ret, berettiger ikke til afvigelser fra de nøjagtigt angivne kvantitative grænser, der er fastsat for at sikre, at der i Fællesskabet anvendes ensartede grundlæggende normer.

26. For så vidt angår berettigelses- og optimeringsprincipperne finder disse ifølge direktivets artikel 6 anvendelse inden for rammerne af dosisgrænserne uden dog at ændre disse eller gøre dem strengere på det kvantitative plan.

27. Kommissionen har endvidere anført, at de af den belgiske regering påberåbte bestemmelser ikke sikrer gennemførelsen i national ret af direktivets artikel 44 og 45.

28. *Den belgiske regering* har bestridt Kommissionens opfattelse vedrørende de dosisgrænser, der er fastsat i direktivets artikel 10, stk. 2.

29. Den udtalte i denne forbindelse, at grundlæggende normer i Euratom-traktatens artikel 30 defineres som de maksimale doser, der kan tillades, og at den maksimale dosis ifølge artikel 6, litra c), i direktiv 80/836 er summen af modtagne doser, som »ikke bør overstige de [...] fastsatte dosisgrænser«.

30. Derfør bør den grundlæggende norm defineres som en dosisgrænse, som ikke må overskrides, idet der dog er mulighed for at fastsætte lavere grænser, og ikke som en maksimumsdosis, man har ret til at nå op på.

31. Denne fortolkning støttes af de henstillinger, der i 1977 blev fremsat af Den Internationale Kommission for Strålebeskyttelse (herefter benævnt »ICRP«), og som ligger til grund for direktiv 80/836 og 84/467. Disse henstillinger er en videreudvikling af de tidligere henstillinger, idet begrebet maksimumsdosis er forladt til fordel for et samlet dosisbegrænsningssystem, som hviler på tre ligeværdige principper: Enhver virksomhed, der medfører udsættelse for ioniserende bestråling, skal være berettiget (berettigelsesprincippet); såfremt denne virksomhed er berettiget, skal bestrålingen holdes på så lavt et niveau som muligt (optimeringsprincippet); og endelig skal maksimumsgrænserne, dvs. de dosisgrænser, der under ingen omstændigheder må overskrides, overholdes. Disse principper fremgår udtrykkeligt af artikel 6 i direktiv 80/836.

32. Heraf kan udledes, at de kompetente nationale myndigheder skal sørge for, at

enhver bestråling er berettiget, også selv om de fastsatte maksimumsgrænser ikke overskrides.

33. Endvidere er begrænsningen af doserne for lærlinge og studerende til 3/10 af de årlige dosisgrænser, der er fastsat for stråleudsatte arbejdstagere (artikel 10, stk. 2 i direktivet), i strid med den begrænsning af doserne, der er fastsat for arbejdstagere under 18 år, nemlig 1/10 af den årlige dosis [artikel 7, stk. 1, sammenholdt med den i direktivets artikel 1, litra c), indeholdte definition af »stråleudsatte arbejdstagere«].

34. Det kan ikke berettiges, at man tillader, at lærlinge og studerende under 18 år udsættes for en kraftigere stråling end arbejdstagere på samme alder. Dels er lærlinge og studerende udsat for samme risici som arbejdstagere på samme alder, men samtidig mindre beskyttet end disse på det sociale niveau. Dels er en sådan kraftigere stråling på ingen måde nødvendig for at nå uddannelsesmålet.

35. Den dosisgrænse, der efter de belgiske regler er fastsat for lærlinge og studerende mellem 16 og 18 år, er logisk og i fuldstændig overensstemmelse med direktivets artikel 7, stk. 1, som vedrører alle arbejdstagere under 18 år.

36. Den belgiske regering har udtalt, at der er ved at blive udarbejdet et forslag til ændring af den kongelige anordning af 28. februar 1963, således at de belgiske regler bringes i overensstemmelse med direktivets artikel 44.

37. For så vidt angår tilsidesættelsen af direktivets artikel 45 har Kommissionen den 11. december 1990 fået tilsendt et forslag til kongelig anordning om fastsættelse af retsgrundlaget for en national nødplan på det nukleare område.

38. Kommissionen har i *replikken* gjort gældende, at den belgiske regerings fortolkning af begrebet maksimale doser, der kan tillades, er i strid med det i Euratom-traktatens artikel 2, litra b), fastsatte mål, der går ud på at indføre ensartede sikkerhedsnormer. Ensartethed er et snævrere begreb end harmonisering. Derfor må en medlemsstat ikke fastsætte andre dosisgrænser end dem, der er omhandlet i direktivets artikel 10, stk. 2, selv om disse nationale grænser er strengere end direktivets.

39. Den belgiske regerings udredning om de tre principper for beskyttelsen mod ioniserende stråling gengiver ikke det rette forhold mellem disse principper, således som ICRP opfatter dem. Navnlig blandes berettigelsesprincippet og optimeringsprincippet sammen, når der fastsættes en strengere dosisgrænse for en bestemt virksomhed under påberåbelse af denne virksomheds berettigelse, således som den belgiske regering har gjort i forbindelse med lærlinges og studrendes virksomhed. Disse principper skal anvendes selvstændigt, hvilket synspunkt støttes af ICRP i dens henstillinger af 1991 (publikation nr. 60).

40. Endvidere finder princippet om den lavest mulige stråling hovedsagelig anvendelse i forbindelse med anvendelsen af den

radioaktive strålekilde og, som det fremhæves i Kommissionens meddelelse om anvendelsen af direktiv 80/836 (EFT 1985 C 347, s. 9), inden for de ved lovgivningen fastsatte grænser.

41. Ifølge Kommissionen er grunden til, at arbejdstagere under 18 år ikke må udsættes for doser over 1/10 af de årlige dosisgrænser for andre arbejdstagere, at de pågældende arbejdstagere befinder sig i en fase af deres fysiske udvikling, hvor de er meget modtagelige over for de indvirkninger, ioniserende stråler kan have på deres sundhed. Det siger sig selv, at denne begrundelse også gælder for lærlinge og studerende i samme aldersklasse. Men det er nødvendigt at fastsætte en højere dosisgrænse for sidstnævnte for at sikre, at deres uddannelse og studier bliver effektive og nyttige. Fastsættes en lavere dosisgrænse vil det medføre, at de nævnte personers uddannelse afbrydes, såfremt grænsen overskrides. Dette betyder, at systemet med strålingsbeskyttelse giver bagslag fra et økonomisk synspunkt og navnlig vil gå ud over uddannelsen af ingeniører, bl.a. på det nukleare område.

42. Derfor bør direktivets artikel 10, stk. 2, betragtes som en lex specialis eller som en undtagelse fra artikel 7, stk. 1.

43. Kommissionen understreger, at der ved fastsættelsen af samtlige de i direktiv 80/836 indeholdte dosisgrænser er regnet med en tilstrækkelig stor sikkerhedsmargen for de berørte personer, således som det kræves i henhold til Euratom-traktatens artikel 30. Derfor er der ingen grund til, at medlemsstaterne fastsætter strengere grænser end dem, der er fastsat i direktivet.

44. Kommissionen påpeger, at den i medfør af Euratom-traktatens artikel 33 skal have forelagt forslaget til ændring af den kongelige anordning af 28. februar 1963, hvorved de belgiske regler skal bringes i overensstemmelse med direktivets artikel 44.

45. Kommissionen anfører tillige, at den nationale nødplan på det nukleare område, der kræves ifølge direktivets artikel 45, ikke var vedlagt det forslag til kongelig anordning om fastsættelse af retsgrundlaget for en sådan plan, som var blevet fremsendt af den belgiske regering.

46. *Den belgiske regering* har i *duplikken* gjort gældende, at ensartetheden af de i Euratom-traktatens omhandlede sikkerhedsnormer bunder i, at reglerne for etableringen af strålebeskyttelsen skal være ensartede, og dette opnås ved anvendelse af de tre principper, der er nævnt i ICRP's henstillinger af 1977.

47. Men siden 1977-henstillingerne har det været klart, at når der fastsættes et tal for den ioniserende stråling, man udsættes for, er der alene tale om en maksimal dosis, der ikke under nogen omstændigheder må overskrides, og ikke, som Kommissionen lader formode, en »tilladt dosis«, da dette sidste begreb bevidst er fjernet fra henstillingerne.

48. Heraf følger, at de i artikel 10, stk. 2, i direktiv 80/836 fastsatte dosisgrænser for lærlinge og studerende er maksimale grænser og ikke tilladelige grænser. Den belgiske regering har således ikke handlet vilkårligt ved at fastsætte en strengere dosisgrænse end direktivet.

49. Endvidere er den i de belgiske regler fastsatte grænse ikke tegn på sammenblanding af berettigelses- og optimeringsprincipperne. Den belgiske regering gør i denne forbindelse gældende, at det er optimeringsprincippet, der har fået den til at fastsætte den pågældende grænse. Ganske vist ligger der ikke en »forpligtelse« i dette princip, men der er ingen tvivl om, at det giver en medlemsstat ret til at fastsætte en strengere dosisgrænse end den maksimale dosis. Hvad angår berettigelsesprincippet gælder det ikke fastsættelsen af en dosisgrænse, men de forskellige former for undervisning, som indebærer anvendelse af teknikker, hvorved de studerende udsættes for stråling. Disse former for undervisning kan sidestilles med de forskellige former for virksomhed, som indebærer udsættelse for ioniserende stråling.

50. Endelig er det ifølge den belgiske regering helt muligt at tilrettelægge en uddannelse for lærlinge og studerende under 18 år og samtidig fastsætte en dosisgrænse svarende til den, der er fastsat for arbejdstagere på samme alder. Der findes teknikker, som f.eks. simulering, der gør det muligt at nå uddannelsesmålet uden at udsætte personerne for ioniserende stråling. Det eksempel, Kommissionen nævner i replikken, nemlig uddannelsen af ingeniører, er ikke overbevisende, eftersom denne uddannelse først begynder i 18-års alderen.

C.N. Kakouris
Refererende dommer